

ENSV RIIKLIK EHTUSKOMITEE KULTUURIMÄLESTISTE RPI

Eesti NSV mõisaarhitektuur

KASSARI

mõis M-1215

HIUMAA

rajoon

KÄINA

K/n

jrk	Säiliku nimetus	arv	kuup.	Märkused
1.	Inventariseerimisankeet	1	26.08.1980	
2.	Situatsiooniplaan	1	1	
3.	Fotod	64	11	
4.	Negatiivid	35	11	
5.	Peahoone inventariseerimis- plaan(a)			
6.	Peahoone ruumilahenduslik skitseering			
7.	Fotod	8	3.10.1983	
8.	Ajal.plaanid	2	1.11.1984	

ENSV Riiklik Ehituskomitee
 Kultuurimälestiste ja
 Projekteerimise Instituut
 Tallinn, Lai t. 31 Arhiiv nr. 4-12/15

A N K E E T

EESTI NSV-s SAILINUD MÕISAHOONETE ESIALGSEKS INVENTARISEERIMISEKS

I Üldandmed

1. Mõisa nimi: *Kassar (Kassar) Saaremõis* *Xunack*
 (eestikeelne ja sulgudes saksakeelne)
2. Mõisa liik: *Peamõis*
 (peamõis, karjamõis, abimõis jne.)
3. Asukoht, address: *Hiumaa raj. Käina 1/2*
 (rajoon, külanõukogu)
 end.maakond, end.kihelkond: *Saaremaa Puhalepa*
4. Kaugus km. suuremast liiklusteest, millisest ja mis suunas:
Heltermaa - lõun. Vahela teest 6 km lõuna poole
5. Valdaja või valdajad ja kasutajad: *"Sõprus" kolhoos*
magasainid Kalju Kask; septkoda Hülg
 (asutuse või ettevõtte täielik nimetus)
kärnerimaja Tiia Puusepp ja Helge Järvanurme
teomaja Hiumaa TSN tehnikakomitee

II Mõisaansambli lühiseloomustus:

(hooned, haljastus, veekogud, väravad ja piirded; skitseerida hoonete asetus mõisa südamikus, kirjeldada hooneid, parki ja muid rajatisi lühidalt, määrata juurdepääsuteed ja ilmakaared kogu mõisa suhtes, kasutades lisalehte kui vajalik)

Maha põlemine peahoone varustas
 asub tallekum - tall - laud (kasutusel
 viljapõldana). Kelmandant küljest
 piirab väljakust teomaja (Kadriko-
 muuseumi hoone) ja ueljandant
 küljest osaliselt tallekumist
 säilitumise diit, mille all keldes,
 and samas funktsioonid kasutusel.
 Säilitumise on veel kärnerimaja
 ja osa kasuhoonet ning ühendiga
 pöökide mõisa väljaku aeda piirab
 kõrged, pakuvast taseer.
 Kassar saare kolida on koostatud
 genplaani.
 lisa: mõisa hoonete skeem

III Mõisa peahoone:

1. Plaanilahendus (anda põhikorruste skemaatiline ruumijaotus lisalehel).
2. Välisarhitektuur ja detailid (hoone märkimisväärsete arhitektuuriliste elementide ja detailide loetelu ning seisund).

võrreid.

Hoone on kerkel kõrge puisttepp.
Alal on arhitektuurid.

3. Sisearhitektuur:

(loetleda ruumides kunstilisi elemente ja detaile: stukk dekoor seintel, laes; parkett - puit, kivi; laemaalingud seinamaalingud, ehisliistud seintel, paneelid, sambad, pilastrid, seinakapid, peeglid, sepsidetailid, ahjud, kaminad, ja märkida kus nad asuvad)

Seinad on puist hoone seest.
tallstega vooderdatud.

4. Keldriruumide kirjeldus:

(laekonstruktsioon, seinad, ukseid, sepsid, jne.)

On säilunud raudkiivist müüridega ja ristkülvidega (paar) kelder. Varem oli juba otsustades on võimalik mõne teise keldriruumi säilimise.

IV Üksikhoonete loetelu:^{x)}

Jrk. nr.	Hoone algne funktsioon	Vanus	Stiil	Arhitekt ^{xx)}	Materjal	Korru- seli- sus	Telje- lisus	Säilivus ^{xxx)}			
								h	r	hb	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Peahoone										varemed
2.	Valitsejamaja										varemed
3.	Mõisateenijate elumaja					paas	1				h
4.	Aidad	1880				paas					
5.	Sõiduhobuste tallid	} 1844				paas	1				h
6.	Tõllakuur										
7.	Kelder (eraldi ehitusena)					paas	1				h
8.	Kasvuhoone										varemed

x) Hoone puudumisel tõmmata lahtrisse kriips.

xx) Arhitekti või ehitusmeistri mitteteadmisel jätta lahter tühjaks.

xxx) Varemete korral märkida "varemed".

6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9. Tööhobuste tallid		varemed								
10. Karjalaudad		1880 (1910)			paas	1		h		
11. Viinavabrik		_____								
12. Piimaköök		vanta karpeant!								
13. Vesiveski		_____								
14. Tuulik		varemed 150a.			paas	4				hb
15. Sepikoda					zandkivi	1		h		
16. Rehi		1820			kiiv (paas ja zandk.)	1				2
17. Kuivati		1870			kiiv	2		h		
18. Mõisakörts		1800			paas	1		h		
19. Jätkelder varemed					kiiv puu	2				
20. Sidnukumaja					kiiv	1		h		
21. Lushoone		1880			kiiv	1		h		
22. Liestlastimaja					puu	1				hb
Magasid					kiiv	1		h		h

V Park.

Pargi üldine seisund (hea, keskmine, halb); anda lühiseloomustus kujunduse, pargiehituste ning veekogude kohta:

Pargi seisund keskmine. Osa parki põlv-
junde ja üksteise väljapundega on
arvaga piiratud. Noorem pargi-
jätk uus elanute jaoks. Pargis
juga junde ääristatud teid, sarajunde
alleeid ja ringitud imber pargi.
Veekogud ei ole. Pargis on kunstiline
aknaid läbi müüri, vaatega põldudele.
Halvas seisundis on metsalaanid

Pargis on palju viinamäeti gunde
süüri ja juppu Ø 26 cm kõrgus 300 cm.

VI Millised väravaehitused, väravad ja piirded mõisaansambli-
kuuluvad? Mõisa väravad kahel, halliks värvitud väravad
ümbruskirguste ja kütüpostide vahel

lõuna väravaehitused pole säilinud.

Osaliselt on alles mõisa ja külanõu-
valdava põllu kõrvalt aed.

Säilinud on mõisa park ja puudepaed-
piirand pöökidest fana koos
väravaehitustega (183...) ja talli -
komplekt väravaehitust ja värava fassaad
ja kasvukoos vahel.

VII Mitu puisteed ja missugusest suunast suunduvad mõisa, millid
ne on nende seisund?

Heas seisundis on puisteed, mis suundus
mõisaandamist metsaparki (lõunapoolse)
Nüüd metsa

VIII Kas on mõisaansambli- või selle vahetusse lähedusse ehitatud
uusid hooneid, kuhu ja mis otstarbel?

On. Kaks elaniku mõisa teenfati ja valitsemis-
maja vahel, kasvukoos pargis ja
Kassant kohta on koostatud "Eesti Pargite" -
genplaan,

IX Andmed mõisas ja selle ümbruskonnas leiduva mööbli ja muu inventari kohta (kus mida on säilinud ja millises seisundis):

Uuendatud mõisa (ja ümbruskonnas)
Mõisa sisetoolid (alg. murdunud)
Sõlm kärnemaht.

X Varia.

Andmed mõisaomaniku kohta. Kas mõisa territooriumil on matmispaiku, kabeleid, riste, monumente? Kui mõisa perekonna matmispaik on khk. kirikuaias, siis missuguses kirikuaias või kalmistul?

Kassari kabel koos kabelivaruga
(Arhitektuurinäestisena kaitses alla)
Mõisaomanikule on kabeli külge
ehitatud matusekabel. Kabelivaras
on ka mõisnike matusepaik.

XI Pärimused ja legendid.

Astuda kontakti inimestega, kes teavad pärimusi või legende või muid andmeid mõisa kohta või andmeid isikute kohta, kes on olnud kunagi mõisaga seotud; anda need lisalehel ankeedi juurde, ära märkides tingimata andmed küsitletud isikute kohta (nimi, vanus, aadress, amet - praegune, endine).

Marie Bersen 1892. sünd. Tagaküla, Panna
Johannes Seelmaa 1902. sünd. Gstküla Seelmaa

XII Andmed ankeedi täitja kohta:

Perekonna-, ees- ja isanimi: *Odores Lembit Johannes*
Töökoht, ametikoht ja eriala: *PJ. S.K. Profelid Transporditeenindus*
.....
Aadress: *Tallinn Tare 8*

ANKEEDI TÄITMISE KUUPÄEV: 19. sept.
1976. a.

ALLKIRI: *Odores*

Tõllakuur (Mõisa aht)

Tõllakuur on ühe väljaku, pealõone vastas. See on karniiriga pöördõõts, millega ühe katuse alla mahtusid vasakule jääv väike sead- ja loom- laud (karnad, hamed, pardid) Tõllakuur ja helusehall jäid neljakandriku seinestega kaardist alla. Helusehalli akendele olid raudplekid kinnitustõmmed. Tähelepanuväärne on Tõllakuuri kaardist alla jääva seina maalõngud. Säilunud fragmendid järele otsustades on seal kivistatud trellitud akent (ust?) Kõrge lubjakivist all on musta värviga maalitud trellid parkimise jaoks 5 cm. Trellide vahed on 9 cm. (Kasutas teraviljapõldama)

Ait (Materjalide ladu)

on peavaljaku ääres. Helema kohandati see talvemaaparki ja loogu heine jões 1920-ndatel aastatel. Üks ots laastati ja kaeti ristisummas viilkatusega. Ülejäänud seinad lammutati alustüüriks. Heine ots pöördõõts, karniir ja tahitud nurjakvadratsioon. Üksikollise koha on lame tellistõlv (samangust lahendust võib näha väljakuvasi juures). Praeguse aida osamüüriks on sepristõlvdega akent. Aida all on ristõlvdega kelder, mis ühes otas läheb üle silindriõõtsiks. Keldri sisseul on säilunud aegne, puust kaarjastõlv. Tähelepanuväärne on aida sepristõlv, mille sageratel on nurpid.

Teomeeste maja

Väljakuäärne hilisem elutus. Võimalik, et kavandatud muks valitsejama jaoks. Üht tüüpi lüüsem selleks karmidatigi, kuna teises osas oli teetuba, kütant ja sadulsepa eluruumid ja teetuba. Käesoleval ajal Hiinama Koduloomuseum, osakond ja raamatukogu asukoht. Maja on parandatud mälestuskaardil kirjeldatult.

Siin õppis aastail 1931-1937 Kassar piirkonna ja Käina valla komsong Edgar Kerner Hirkakati järgistide poolt 1941.a. novembris.

Maale oli põlvnemine aeg vanusel kaaluma.

Valitsejama

Maale on lammutatud. Sõlmed on karpalantide tõrjal varem. Seda maale sobitakse ka mõisa sama ja puul kõõgga.

Jätkeldes.

Varemud on sõlmed mõisa püüda-ava kändemuga. Realskool on seal kütantati mõisa püü. Realskool veeti Maale - Putu hobusekilts.

Hoone on elutatud paekivist. Akna-
 ukseavad on piiretega raamitud.
 Viiludel on seetud mustiga elustatud.
 Eterniit katuse all on säilunud
 raagkatuse. Üks viib esikusse. Paremale
 jääb kaks kämeriposte tuba ja vasakule
 kämerid kolmeosaline korter, kust on
 pääs kasvuhoonde esikusse. Kämeri-
 poste tubade etas on veel penikööök
 ja mõisasaalste saun eraldi hõrsepöanga
 väljast. Toad olid telliskivvõlviga.
 Kämeriposte toas on säilunud akna-
 soelungid. Ilmapis on tehtud ümberelutud
 1934a., millest on pärit ka ukseesne
 veranda. Kärnemaal on kasvuhoonde
 lähedal väike väetuse keld, mis säilunud.

Kasvuhoonde

Klaasialune osa on varemud-
 korruse pind. Säilunud on ühis-
 kütte kalle ja töövalgus (2 alijn)
 vahelkapis ja kütteruumis on
 osaliselt säilunud tellispaneeel
 28 x 28 cm. Kasvuhoondest läheb
 kütteruumi kolm õhutuslõuki.
 Kasvatati viinamarjaid.

Septikeda
 on ümber elutatud individuaal-
 elamiseks.

Aluslastemaja
 on tehtud salmitud palkveest puita-
 murgiga. Majaal on roogkatust.
 Sõrka ettele on aritud keijnduslik
 vörm. Viilulandis toetub eenduvalle
 vellanale, mida kannab kolm sepi-
 vallaga kiinnitud laudkonsooli.
 Aluslaal on abas üks ja selle kohal
 viirus liuk. Väike liuk on ukse
 vastasemas maa tarapõrmas.
 Uksele on puust pakklukk rand-
 siiviga. Ullus seinas on väike,
 nelpakandolise aken. Maja on
 lagunenud.

Jushuone pargis
 Hoone toetub abas pargimüürile.
 Teisel abas on tõenäoliselt laud,
 abasemata katusealune, kuss
 viis üks siseruumi. Ukse vastas
 on aken. Teine aken on külgesemas
 ja selle kõvale on murtud müüriüks
 üks. Maja on imber ehitatud.
 Salitine abasem on tehtud
 kiviis. Maja on ehitatud palkveest.
 Praegu levab laenu laenu
 müükemise kaalude laenu.

Jushuone mäel
 on nelpakandolise, madala katusega,
 eenduvalle eäärkastega, mis toetuvad
 seimnastele, puitveest. Kolme külge
 on väikese murtudega seimad abasemad
 vaatega Püüri mürale ja kassari mürale
 (Pöösääril oli süluskoht - Püüri müral)
 Jushuone on väike väike kohal.

Karjalandad (Kassari koopia)

Karjalandad moodustavad U-kujulise tae. Kaks peamist külghoone vahel olid hiljem elatitud hoone lõhutatud sandkividega koos tellistega aknaavade ümber. Põõnuste gänge seis see valmis 1910. a ja seal asuvad: piimamaa, kalla-maa ja juurviljamaa. Külguvete hoone ümber olid lõhutatud parkidest. Säimepoolse külghoone ots (liivprolelmade laud) on liidetud keskele hoonele, mis on praegu karmitsel telefonipaama seadmete ^{peal} all. (Inventari raamat Kassar koopia)

Ida poolne külghoone oli praak-
 lelmade landale. Külghoonest on säilunud järgijad: müürosad, mis täielikult võssa kasvanud. Keskmisel hoone oli üks kereel ja kaalul pool suured aknad. Vastasküljel on kaks akent. Külghoonele oli ^{asus} kereel üks ja kaalul pool kõrgemal väikesed aknad. Kalu poolele üksid olid puumets sarnistud. Lõunade lael hosti jõhku hõnu. Põõnigul oli tünn kulu juumbati seis ja present toondega jultu laudade gaog kiinadesse.

(Piima vastuvõttaks oli roosilane. Selmerid andis 10-20 teopi piima. Rekordlehm "Trunkel" andis 32 teopi. Peeti must-valget juust kassa.)

Kuivati

12

Elatusel on karmitud paekivi ja osaliselt on raudkivi sisse müüritud. Kütteruumi sisenähtav põhja otsast, mille kohal vihm on linn. Tõenäoliselt on aken. Tänaiseks on kinnimüüritud aknaava ja üks kareel pool allvate akendelega. Idasemas on linn, üks ja aken. Hõlm on tehtud sama seina veel kaks ülestikk. akent, samuti vartakütze. Katuseel on kandlaie puitkõrsten plikk müüritoga. Tõenäoliselt on lähelipannu-vaier selt sepsidetail. Kolmed aknad on tellitud läbivõetud sissevõetud, kareel aknatallid ja ühel aknal on kareel sepsidetail. Üksel on olul väike puitpakki-linn, millest säilunud ainult linnust. Üste on karmitud sepsid hõlm ümaralt linnust linnust otstege.

Idasemas linnust on sisse lõigatud millege pärast Esiküla Tindat puit-äränk: A

Maggivast

on säilunud oma elatus malmus, aga ümber elatud individuaal elamiseks. (Idamees pööras viljaarvestust magasipulkadege. Kord pole arda vilja kogus mäisaküladega kokku linnust. Kinnustad ardamees häntaste juurde. Idamees teinud pulkadege selgeks, et mäisakülad on valed.)

Tulleveski vae

Maastikuarhitektuuri sarnaselt kõige
 Tullepamvärisele hoone koogu mõisa
 ansambel. Oma arendi tõttu mäel
 (Vesimägi) on ta nähtav väga kaugele
 ja täiesti kaldule poole ka mere-
 märgile. Veski on ehitatud palkidest.
 Osaliselt on granitkive sisse müüritud.
 Kere on seest- ja väljastpoolt krohvitud.
 Säilunud on ühe koruse vahelisele
 talale. Kaks ukseava asuvad vastas-
 tikku ida- lääne suunas. I ja II
 koruse aknad asuvad kohakuti
 üks paar põlvnis, teine lõunas; III koruse
 aken on läänepoolse ukse kohal,
 IV korusest valgustatakse tagust,
 ukse ja aknaavad on müüritud
 laminate kaarvälvõldega, sõllesid
 on aga tehtud plankudest. Säina-
 seina alumiste koruste aknaavad
 on sisse varjendud. Veski on tšill-
 kivist põrand.

(Veski teostas kaks paari kive-
 väikesed ja suured. Jalavõti ka
 loomafalu. Veski aevat lõpetanud
 töö 1918.a. Veskihoone aevat teadud
 Saaremaal. Kaks veskihoone on säilunud
 mõisa ees (üks suure tamme all ja
 teine kõrreõnaga juures)

Pehud ja kiviinud

14

Endine mõisa lõunasein on lüüdi talu laudaks. Seene on elutatud pakkest ja osaliselt varemedes. Varemistes seinas on väike telliskivi müüritist, mis kuulunud suunale, laõrdega küttekoldele. Seene ürged on lahutud kividest. Üstul on väike septüingis. Elustus on kohandatud laudaks ja käesoleval ajal kambel.

Suur viljareli jätab eluülest ja teest kangermale (lülid väetise-kuur). Elustusmaterjaliks on paek ja granitilist. Pehmed on krolvitud. Põhit loonet lätuvad värvavad jaotuvad loone võrdsetes pooltes. Põhi on kõrgemaks elutatud ja vilkatus saanud peale põlvust. Lõudal, te ääres on endine kiviin Pakkist elutuse entüüfel on kales kivi müüritud kaanepid üksteava. Tagaküljel on kalmi vda elu jätused. Lõisapaelne ots on kohandatud eluülesteks ja loone on tehitud müüritist ümber elutud, loonet tumbakase Vetsi lülid vone all.

15
Mõisa juures on teinud küün, mida
latvud kahel väravad. (Otsa on
tehtud pulskatusega juudelihtu) (Teravilja
arst)
Selle lojadal, praeguse töökopa
kohal oli ilal küün, millest
midagi pole säilinud.

Hernaküün Lemmena (Lena,
Pam) talu juures on imber
elutatud kollisest töökopas ja
on kollisest autogareazi uue
all ja praegu karmistuse talu
kõvalhoonena joelt küün.
Sagelt olid ainult uue kerkel
sida latvud väravad. Seintes on
verdilabrooni põlv. Idavil
on karmistatud kogu pikliku
aknaüks - petikuga. (Pam autogareazi)

Praeguse uue karkalanda
juures on mr. Raeti laud
uue karkalanda endast imberelutatud
mõisaareget küün, mida latvud
põhst üsed ja mille viiludes on
tundutavad. (Teraviljaarst Raeti)

Sellest küünist üle tee mere juures
põhst jõi mõisa lühiküün. Vana
lühiküün oli taguküün. Sida talu lojadal.
Praeguse kollisest töökopade lojadal põlvitati
telliseid. Sam võeti Verraja äärest merest. Telliseid
on ootud karkalanda kogu värska vartant ja
Ooli talu juurest, Lemmiti Taguküün
Indri talu juurest.

Mõisa järjekordis juures olis mõisa park, mis praegu on üheks kabelikellaks. Töö algust teatati kella helvest amusega hommikul kell 5 ja see kestis kella 8-ni; 9³⁰ - 14⁰⁰ oli jälle töö ja samuti 16⁰⁰ kuni 20⁰⁰;

Mõisnik sõitis uelja ^{musta} hoolusega. Kaks elod talle es, kaks pitsid. Kutsaril olid valged kindad kaes, tuumehõõre mantel seljas, kuldne elod es. "Vundis nii üles keeratud."

Mõisaproua sõitis metsaparki vana valge hoolusega. Kutsarid ei olnud. Pakendati ette jätke - vanke ja seal võttis isegi kogu pere. Sõideti Nüdi uelja, kus olid pingid istumiseks.

1910 a. käivad mõisast elustamas Käina mehed.

Paars unti Orjaku linnast Käärva mäelt.

- Kassari mõisa kirstud
- Mäe kirst (Kassari klubi. Oli kaalunapaks) säilinud ümberelõigatuna käisaleve apas.
- Sopi kirst on Kassari Orjaku piirkonnas, praeguse kaupluse (Neli pae) juures.
- Valguse kirst on Kassari naadel Gümnaasiumi 9-10 km Käina poole enne Jansa küla. Põlvast - alpinistid
- Sõjaväe kirstud Peale mäe kirst, on täiesti kirstud hooned hävinud. Hõõre alpinistid

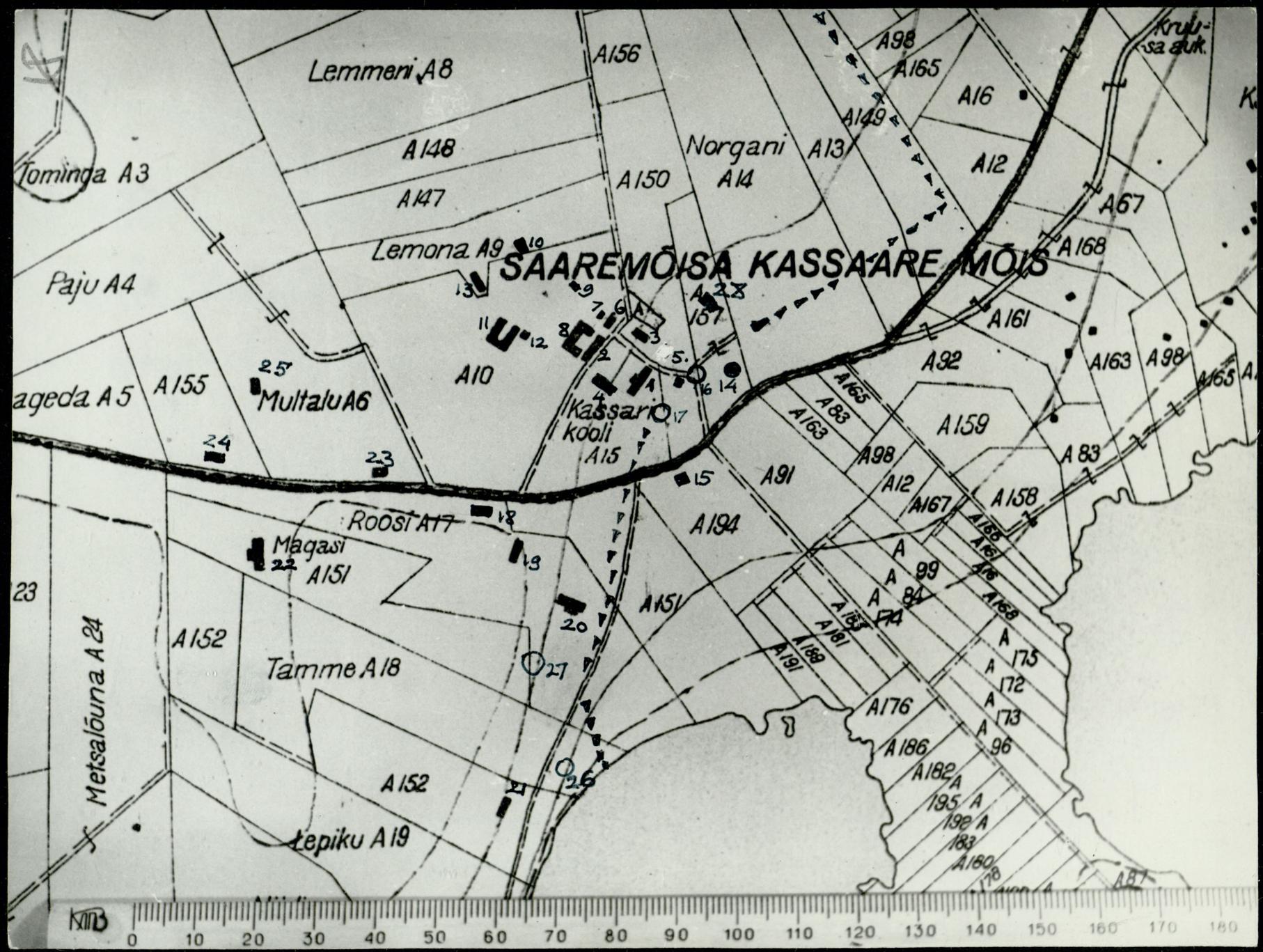
Johannes Seesmaa
sünd. 1902 Kortkula,
Seesmaa talu
Kassari.

Marie Kosen
sünd. 1892 end. mõisa
kõrg ja tienohtidruk
Kassari, Taguküla Panna t.

"Sõpruse" kallisart põhivahundite inventari
 arvestuse kaartide andmed 1972.a.
 (alus 1961.a.)

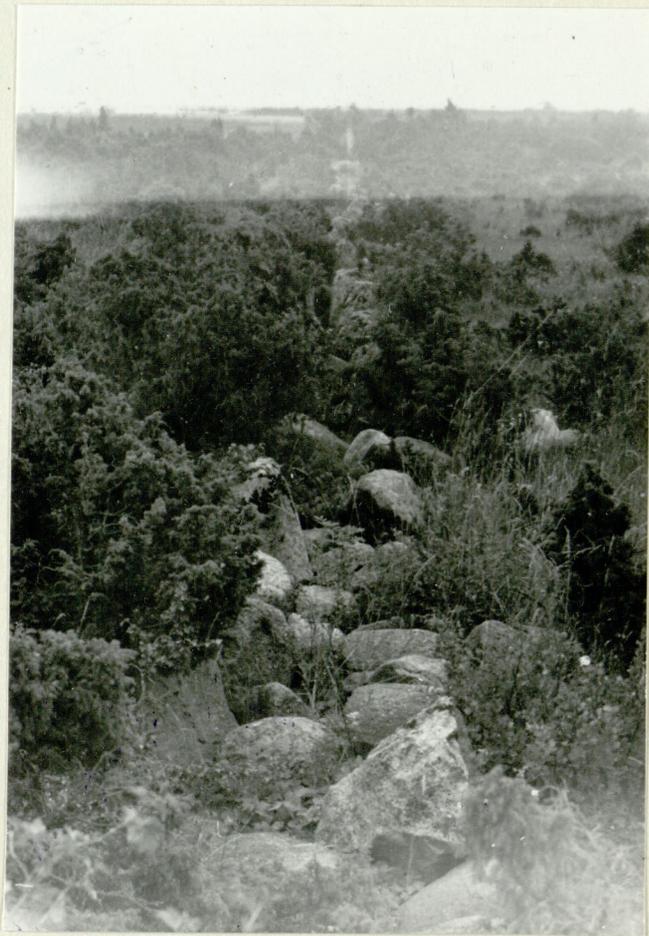
17

Võetus	Pagamise alg	pindala m ²
1. Väetisekann (Sulli)	1820	
2. Teravilpaat	1830	383
3. Mõisa art	1844	
4. Teravilpaat (Paati)	1890	307,6
5. Illirkemikaalse ladu (Kassani)	1880	57,3
6. Kassant kütvati	1870	102,5
7. Vets hobusekall	1860	252
8. Autogaraar (Pau)	1910	181
9. Kassant koorepau	1880	70,4
10. Mlatyploide ladu	1880	145
11. Klubi	1800	182

Teejannu Erikilast Vaenua läbi Käina
aast. 1868. a.

Heinamaade piirdeed

Teomaja

Kõrts. (lääe kõrts.)

Justhoone avas

Mestlastemaja

Kärnerimaja

Kasulisaone

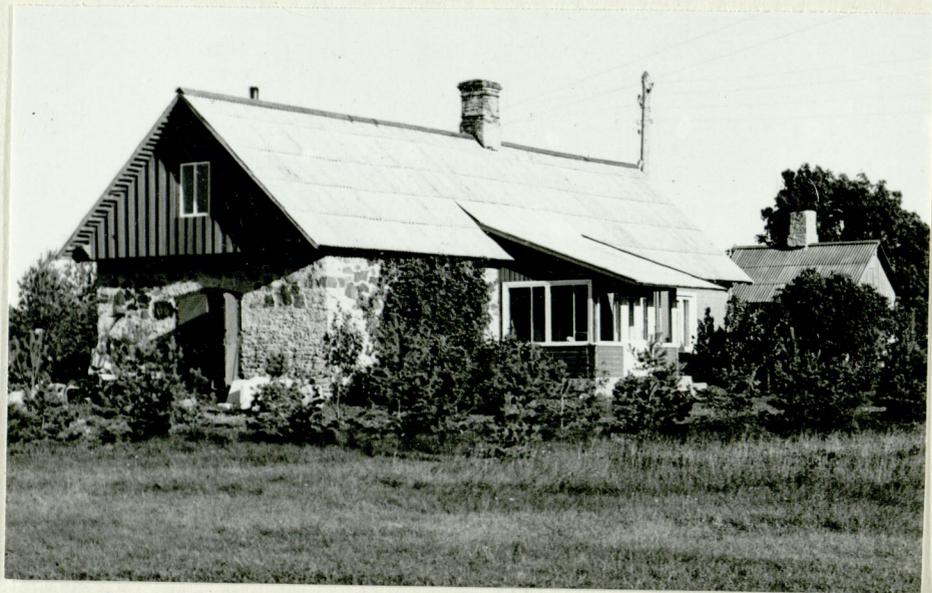
Kasulisaone lüürid tinnelutisava

Sant

Magasbatt

Sepkeda

Pinnaseeli

Viegarceli

Tuulevõrk

28

Heinäkum (n. 13)

Kiivn (n. 21)

Kiivn (n. 24)

Atavõnaw karruhoone kõrval

Atavõnaw a. 183...

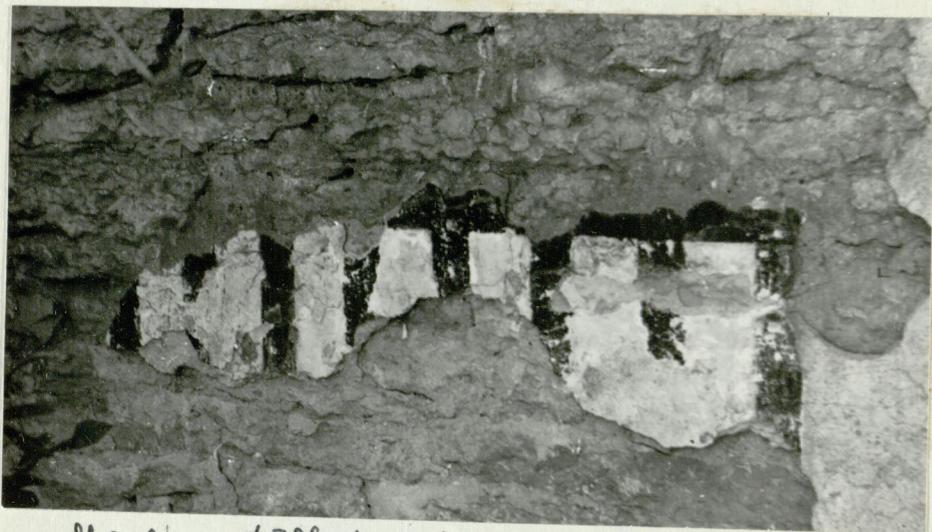
Aida aken

Aida ulise sepsid

Tõllakuru - tall - laud

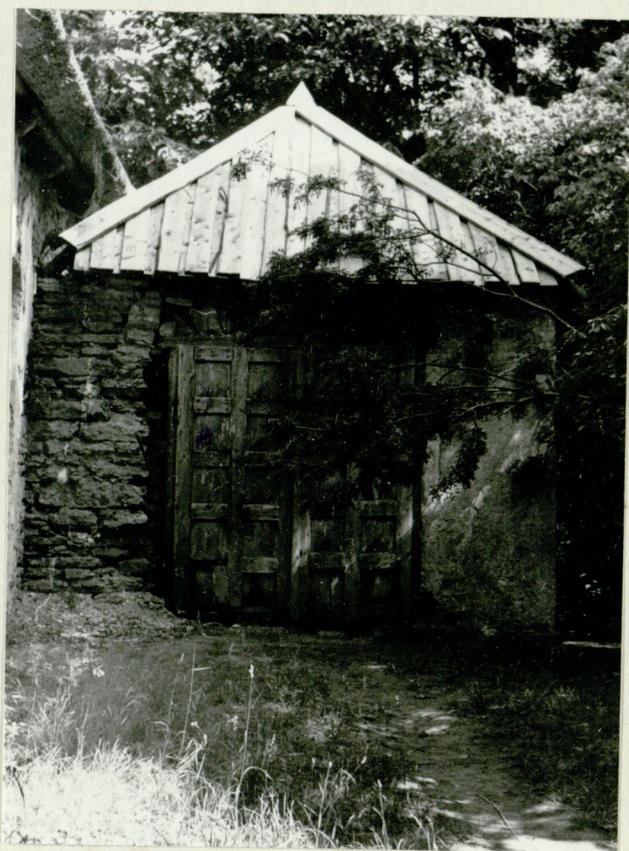
laadid tõllakuru kaunistuse all

Tõllakuru aknaraami kinnituskurgid

noisa söögitoa tool

üksikale kabele Kassari
kabeleaval.

Hiimaa raj:

Kassari mōis 1979. a.

keskane

42 ~~33~~

ENSV Riiklik Eksperimentaalne
Kultuurimalestivõime
Projekteerimise Instituut
Tallinn Lai t. 31 Arhiiv nr. M-1215

Ilumoa raj.

36

Kanari uuis 1979.9.

lassare w.

39 23.

ENSV Riiklik Ehituskomitee
Kultuurimälestiste Riiklik
Projekteerimise Instituut
Tallinn, Lai t. 31 Arhiiv nr. M-1215

38-21

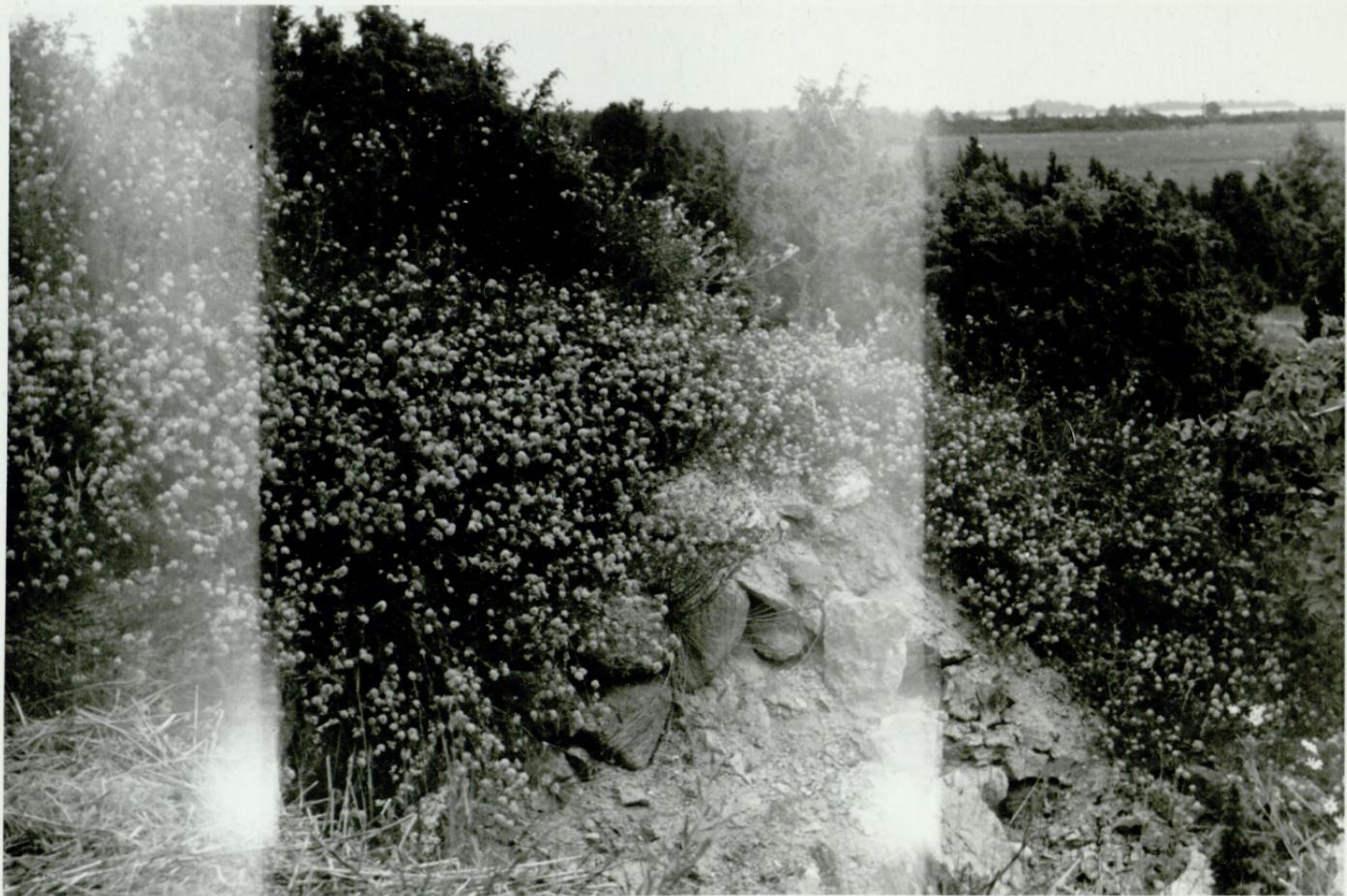
ENSV Riiklik Ehituskomitee
Kultuurimälestiste Riiklik
Projekteerimise Instituut
Tallinn Lai t. 31 Arhiiv nr. M-1215

lassarw nous

37 ^{M.}

ENSV Riiklik Ehituskomitee
Kultuurimälestiste
Projekteerimise Instituut
Tallinn Lai t. 31 Arhiiv nr. M-1215

Kassaw n.

~~57~~
40

ENSV Riiklik Ehituskomitee
Kultuurimälestiste Riiklik
Projekteerimise Instituut
Tallinn, Lai t. 31 Arhiiv nr. M-1215

Kassaw m.

41^{72.}

ENSV Riiklik Erandotus
Kultuuri- ja Aedlaste
Projekteerimise Instituut
Tallinn, Lai t. 31 Arhiiv nr. M-1215

Hiirmaa raj.

34

Kanari mäs 1979.9.

Himmuaa ray

35

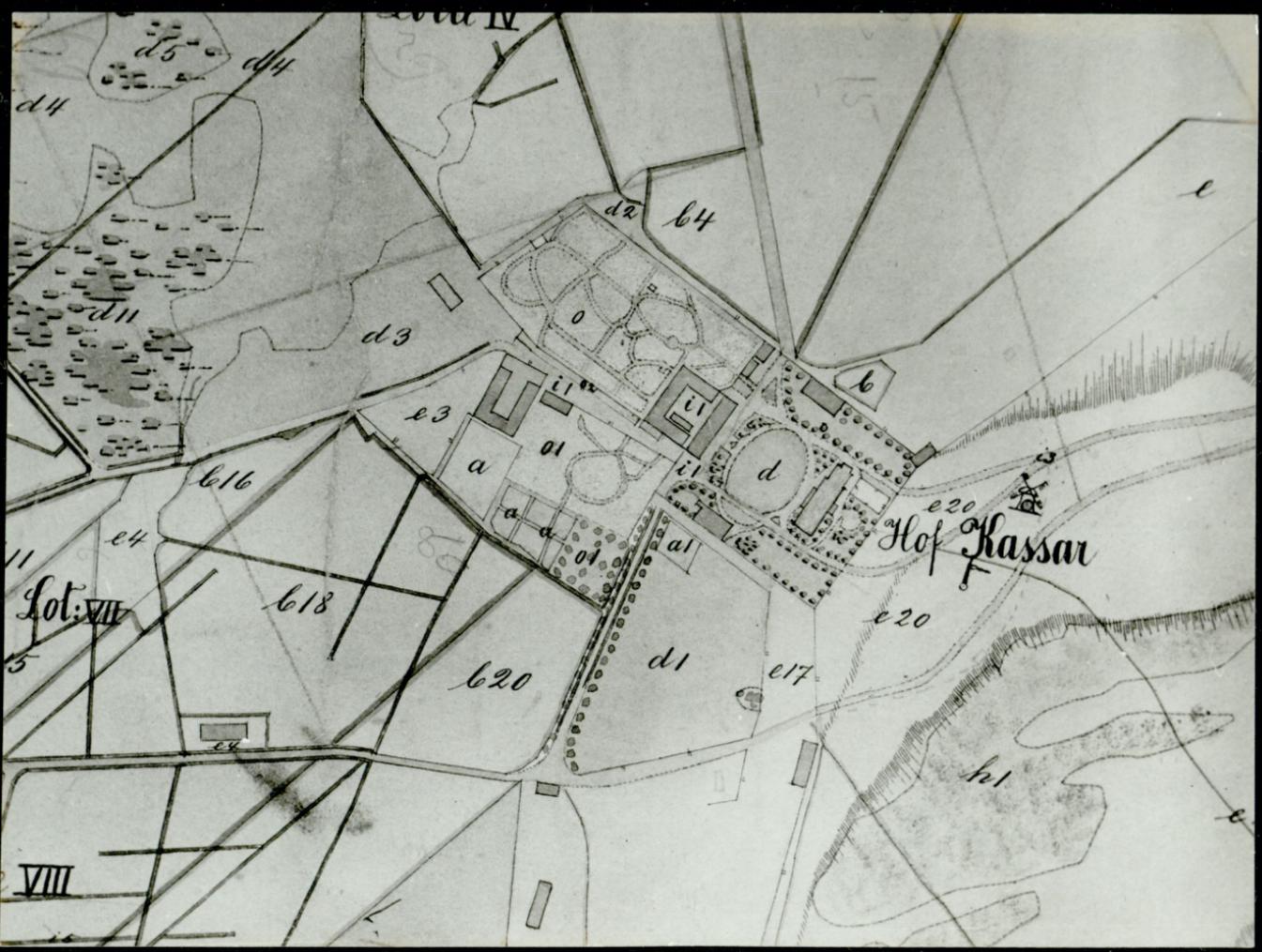
Kanari muis 1979.9

Siinmaa raj.

33

Kassari muuseum 1979.9

Lot VII

VIII

Hof Nassar

Kassari, Hümmoa 4